

DEBRECZEN

POLITIKAI, TARSADALMI és KOZGAZDASZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki „függetlenségi párt” közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj
Négy hasábol poszt. sorért 5 kr.
Nagyobb terjedelmű hirdetések alk. szerinti a 10 g. o. l. o. s. ó. b. á. r. ért. vételnek fel.
Bélyegdíj minden kiütésbeli kiadásért 30 kr.

„Nyitár”-ban megjelenő közl. meny minden poszt. sorá 30 kr.

Hirdetéseket felvételnek a kiadó hivatalban, KUTASI I. könyvt. nyomdájában, valamint ZSIZSEK-MAN H. könyv. iróházában is.

Név nélkül vagy börtönmenteni beiktatást kértatnak a szerkesztőnek átadni.

Kéziratok vissza nem adatnak.

Különleges árak:
Helyben és postán külföldre.
Egy évre 10 ft.—kr.
Fél évre 5 ft.—kr.
Negyed évre 3 ft.—kr.

Egyes szám 5 kr.

A lap szellemi részét illető minden közlemény fölött, Vesztegyes földesint, a szerkesztőségbe bérmentve küldendő.

Előfizetési helyben
TELLEGGI K. LAJOS és IQ. OSÁTHY KÁROLY könyv. kereskedésében és a kiadóhivatalban KUTASI I. könyvt. nyomdájában a postahivataloknál.

10 ft.

ft.

eremény.

za 6. sz.

asonló készitmében előnyben kell ezen labdac-okat, minden áralmas a legnagyobb eredményre használva az alk. betegségeinél, elhajtók és vértisz. gyógy-zer sem ked. mellett egészen

ket

atok alakja miatt megfizető bizo-

ger, mely 8 do-

zum heiligen ket nem bírja, helyen kel, hogy de ép-néggel ottan kel k-rui: a borítékon és árással evannak zum heiligen Lel-gasse. — Rak-V. Emil és Götl

szám.

NYZEKE

N-gőzmalom

nyeinak taraban.

iai értéken engedmény nélkül etes mellett.

együtt.

100 kilo	18.20
és aprószemu	17.20
szeszeru	17.60
	17.00
	17.00
	16.40
	16.40
6 rendű.	15.40
d	14.40
11-ső rendű	13.40
2-od	12.60
1-6	11.80
2-od	11.20
1-6	9.60
2-od	7.80
	6.00

sakkal. 4.20

sak nélkül. 3.80

sakkal. 3.80

sak nélkül. 3.40

sakkal 75. kg. 9.20

sak nélkül. 8.80

sakkal 100 kl. árral drágab.

6. február 17.

ima, — teljesny

ak veve:

big 25 és 85 kilo.

50

75

Háboru az ajtó előtt.

(K.) Ezt vallja be nagy T. az összes vidéki kormányparti lapokban, nálunk a „Debr. Ell.” febr. 24-ken megjelent, 39. számában, azon dicsérettel, hogy Tisza Kálmán, a hatalmas (!) kormányelnök hátrította el Magyarországtól 1877-ben azon veszedelmeket, a melyek a török rokonszenvek elfojtása nélkül, hazánkat megsemmisüléssel fenyegették volna.

A tisztelt vezércikk-gyáros urná, ki nek politikai hőmérője ott függ a rendelkezési alap szekrény felett, talán sokkal többet nyom a politika mérlegében egy egész nemzet közvéleménye és ezt nem igen fogják befolyásolhatni az ő bodor füstfelhők mellett készülő falusi elmefuttatásai!

Az ország józan politikája soha sem volt észszerűbb, és úgy országunkra, mint Ausztriára nézve kedvezőbben előállítva az események által, mint éppen az orosz-török háboru idejében.

Ha Ausztria magát elbájoztatni nem engedi az orosz nyájasság által, és nem követi oly mereven a házam és család politikáját, akkor ma bizonyára nem tornyosulnának háborus föllegek Ausztria láthatárán. Így az osztrák és magyar lobogó ma büszkén lengene Szaloniki tengeröblének révpártjain, mindezt pedig elérte volna sokkal kevesebb vér- és pénzáldozat árán, mint a mennyibe Bosznia és Herzegovina került. Nem költségtünk volna azért, hogy ott az oroszok előgárdájának, Montenegrónak csináljunk országutatót és vasutakat, emeljünk oly drága védműveket, önmagunk ellen! — Mert ezen esetben ma már Oroszország megszünt volna fenyegető hatalom lenni Európára nézve és sok minden másképp lenne ma konstellálva! De hát persze, hogy persze! Mikor ezt — persze a cikkező nagy T nem érheti föl sem észszel, sem okléll, a maga négyfal köz szorult politikai kushajtójából és nem is tehet róla, hogy az ő könyomatilag sokszorosított intelmeit a nemzet ha nem bosszankodva, legfőleg mosolyogva fogadja!

Az esetben ma nem kellene a végig zsarolt népek kegyeit vadászni a mi két-egy birodalmunk uralkodójának, mert az ő ajkairól lesné Európa a béke vagy háboru jelszavát!

Nem látta Ausztria, hogy a Sipkaszorosnál és Plevnánál mégis csak adott magáról életjelt a mindenki által haldoklónak vélt Törökország? Nem gondolta meg azt, hogy a mindenki által mart török birodalom erőlyes szövetség által támogatva, még lehetne életképes? Nem véli azt, hogy az orosz mongol-hadaival elég erős volt megmérkőzni, még annak dacára is, hogy bár az osztrák külügyér hirdette nagy hanggal, miszerint a török integritást megsérteni senki által nem engedi — alattomban mégis éppen ez egyik legveszélyesebb volt ellene?

Bizonyára nem kellett volna akkor a mindenki békéjét fenyegető, a népjogokat lábbal tipró orosz hatalmat a nyakunkra hagyni nőni és ellenünk felsegiteni! Most már késő a jajgatás, de Ausztria nem tanul a multakból és az ő historikus makkassága keserően fogja magát megboszulni — rajta!

Eppen ugy biztatta fel Ausztria egykor a nápolyi királyt, mint most Milán királyt, és mi lett a vége? Az, hogy II. Ferencz nápolyi király ma már trón nélkül áll és országvesztett ex-fejedelem, mert nem volt hatalma a Garibaldi felkelő csapatával megmérkőzni. De a történelem a tanu-bizonyossága annak, hogy eddig mindaz, ki magát Ausztria mantó karjaiba dobta, az megcsalódott keservesen. Ez a sors várhatja most Szerbia királyát is, mert ha védelmére kel, szomban találja magával

Oroszországot és ezzel Francia és Olaszországot is! Bismarck hallgat és bizonyára azon gondolkozik, hogy mit jelöljön ki semlegességének erős okai? — Angolország pedig Irlanddal alkudozik és mintán Európa most így áll, ugyan kérjük szeretettel a nagy T betűt: hol találja fel itt a fenyegető háborunak az ő szükséges egyensúlyát?

És ki volna az, a ki még teljes bizalommal szövetezne Ausztriával? Főképpen ma, a midőn még Mária Luizája sincsen, kinek házasság-bontásával elvakítani sikerülne a félelmes ellenséget? Vagy talán T ur azt hiszi, hogy Magyarországnak koldussá tett közeprendje siet megint a ház és család érdeke politikájának oltalmában vétét és életét feláldozni? ...

Nagyon téved a félhivatalos író, mert csakis egy alkotmányt teljesen élvező nép az, mely mint egy ember szállana sikra szabad hazájának és alkotmányos uralkodója mellett, de egy a népet mindenéből kifosztott, egy az ország szabad intézményei ellen irtó háborut folytató kormány csakis zsoldosokra, de nem szabadnépeket lelkesült oltalmára számoljon!

Egy mód volna csak, a mely talán hatni bírna a nemzetre és ez semmi más, mint az 1848-iki szentesített törvényeknek és ezzel az ország önrendelkezésének visszaállítása. Ekkor bízhatnók el, hogy a magyar király képes lenne megmérkőzni a poklok kapujával is! Ez a bölcssek köve Magyarországon, míg ezen az egy módon kívül nincsen semmi, a mi a nemzet összességét felvillanyozhatni képes lenne. Hivatkoznak a nemzet pusztá hazafiságára? — Nos, hát ennek is megszokott lenni a maga illó ára és értéke!

— Országgyűlés. A képviselőházban a törvényhatóságokról szóló törvényjavaslat felletti általános vitában a tegnap harmadik napon szonok Sághy Gyula volt, hatalmas beszédeben a javaslatot nem fogadta el. Utána Földváry Miklós szólt, — a javaslat mellett, majd pedig a Bertha határozati javaslatát mollett Szederkényi Nándor s a városok szempontjából Neuszidler Károly beszélt, ki az iránt adott be határozati javaslatot, hogy utasítsák a belügyminiszter, hogy a törvényhatóságok jogait felruházott városokra nézve meg ezen országgyűlés tartama alatt külön törvényjavaslatot terjesszen be. — Fenyvessy Ferencz elemes beszédeben Bezerédjvel polemizált, bizonyítva, hogy ez mind a három párt szája ize szerint kívánt beszélni. — Bezerédj helyreigazító replikája után Tisza Kálmán szólt röviden Neuszidler határozati javaslatának elfogadása ellen, különösen azt hangsúlyozva, hogy a városi elem emelése helyes és szükséges, de csak nem az elkülönítés által, sőt inkább arra kell törekedni hogy a városi elemek hassák át a megyei életet is.

Végül Fackh Károly és Herman Ottó terjesztették elő interpellációjukat. Az előbbi azt kifogásolta, hogy az államközgek nemely biztosító intézetet protegálnak, az utóbbi pedig hosszasan foglalkozott Mária-ros megye közgyi viszonyaival, sokszor, hogy fiat justitia és beszédeként élet a megye aispánja ellen intézte

— A ferrongó Balkán Mijatovicz Garasanin miniszterelnöki távratot kapott, mely szerint a szerb kormány elfogadja a Törökország által újabban indítványozott bekezeikelyt. Madjid pasa és Geschoff hasonló utasításokat kaptak kormányuktól. Most már csak materialis nehézségek gátolják, hogy a béke aláírassék. A bekegyi értekezlet márcz. 2-ki hivatalos ülésén a meghatalmazottak valamennyi pontján nézve megegyezésre jutottak. A szerb-bolgár bekeekmány immár véglegesen aláíratott Bukarestben s most csak a ratifikációk kicserélése van hátra, hogy a bekeallapot végérvényesen helyreálljon a két ország között.

KARCZOLATOK.

(Rölvásas. — Poroszországban és itthon. — Megtakarítás. — Görgey. — A min. elnök fia.)

Az ember szintén sajnálva Tisza Kálmánt, mikor olyan csuányán ráolvassak, mint a hogy Grünvald Béla tette, a közíg reform. javaslat tárgyalásakor. 1870-ben mondá a miniszterelnök:

„A megyei instituczióban nem az erőszak ellen keresek orvoslást, hanem keresek menedéket és orvoslást az ellen, hogy erőszak, a tény tiszta bevállása nélkül, az alkotmányos formák közé elbujva, ne lehessen az abszolutizmust behozni. E között én véghetetlen nagy különbséget látok: mert míg egyszer fogja magát elszánni arra, hogy erőszakkal felforgassa az ország intézményeit, addig tiszter akad valaki, a ki az alkotmányos formák megtartása mellett annak jogait csorbítsa. A nyitlerőszak feinyítja az embereket szemeit, felrzza a szendergőkötés a nemzetet egy testté forrasztja össze; míg az alkotmányos forma közötti elnyomás elerkölcsteleníti, demoralizációba süllyeszti és végre orozva öl meg az elaltatott nemzetet.”

Az ellenek kacajjal fogadta ezt a sikerült ünnelmezést, mire Tisza közbeiktott: „Hijába nevetnek! most is ezt mondom!” Mondani, most is mondja, az igaz; sőt a mi több, most már teszi is, a mint a mondat utolsó része tartalmaz.

Grünvald Béla künn járván Németországban, a német ellenek vezéreitől, az azóta mar megkhat Laskertől, továbbá Richtertől azt kérdezte, hogy valjon megvannak-e elégedve a porosz közigazgatással?

— A porosz adminisztráció (telelé Richter Jenő, a vas kancellár ezen elkeeredett ellenfele) oly jó, hogy szinte valóóságos csapás ránk szabadulvukra t. i. az ellenekre nevezve, mert a városokon kívül megakasztja terjeszkedésünket. A közigazgatás közegei, a kik nagyobb részt konzervatív szelleműek, oly igazságosak, törvénytisztelők, erkölcsileg oly tiszták, s azért oly tisztelettel és bizalommal tekint rájuk a nép, hogy nem hiszi el, hogy az a politika rossz lehessen, melyet ilyen emberek képviselnek!

Boldog Isten! Hat képzeltető-e az, hogy egy valódi nagy ember, aminő Bismarck is, ne adna az igazságra, törvénytisztetésre és erkölcsi tisztaságra — és kepzeltető-e, hogy oly politikai kicsiség, mint Tisza Kálmán, lehetne másképp 10 éves miniszterelnöke Magyarországnak, mint a corruptió, erkölcstelenység és igazságtalanság eszközeinek segítsegevei?

A „megakarításokat” úgy érti Szentgyörgyi ig. ügyi államtitkár ur, hogy a törvényeszeketől egymásutan kudozik el a — dijuokokat.

Künnő eljárás! Ha egy szolgáló lépcsőket surol, kezdi a felső fokok és halad lefelé; Szentgyörgyi alul kezdi a surolást, úgy hogy valahányozor egy lépcsőt hág fölfelé, a kisurot alsó lépcsőt bepiszkolja.

Kezdjünk megtakarítani, csak hogy ne a szegény dijuokon kezdjük, hanem odafent!

A véderő-bizottság már elfogadta a népfelkeltési törvényt.

Elfogadja azt a többség is. Ekkor aztán legalkalmasabb generális a ez ennek a népfelkeltésnek Görgei Arthur. Mintha csak ezért rehabilitálnák Tiszák erőnek erejével.

Osztrák háboru lesz a küszöbön álló háboru, nem magyar.

Milyen különös volna, ha Görgei ugy járna el az osztrák-orosz háboruban, miut a hogy eljárt 1849-ben, a magyar-orosz háboruban.

Dr. Tisza István, a miniszterelnök fia, felolvastat tart Nagyváradon „Politikai és társadalmi Franciaországban” czim alatt.

A magyar politikáról és társadalomról nem tarthat felolvastat — ettől a papa iránt való elnézés tiltja el!

A politikai székakasság diadalát üli.

Szilágyi Dezsdé megy át Tisza Kálmánhoz Zagyva egy politikus volt, teljes életében! A Zagyva pedig még folyónak is a Tiszába siet.

Veszter Imre követi Szilágyit. No, az ellenek is elmondhatja Kozma kir. ügyész vejeről, hogy az ilyen ember inkább legyen Veszter, mint Noszter!

Harmadik levele ennek az átültetendő löhernek lenne Pulszky Sándor. Mikor volt egy Pulszkyknak elve? Régen ráolvasták már az öregre is, hogy:

Holnap készülsz Pulszky? Jobb, ha még ma hullsz ki!

Ilyen veszteségekkel — reményilem — csak megerősödik az ellenek!

Gili Balázs.

A depr. ötvös czéh alapszabályai 1598-ból.

— Közli: Nagy Pál főisk. tanár. —

Az ötvény ezen szótól önteni, vagy ötteni, nem egyéb mint több fémnek keveréke meghatározott arányban. Ötvös másképp aranykóvács vagy aranyműves — faterauri — oly iparos, több esetben művész, ki nem e fémekből dolgozik. Az ötvösség már a trójaiknál ki volt fejlődve, a miut a hőskö fegyverzetének leírásából Homérnál olvasható s valóban a Schlieman által talált trójai régiségek erről tesznek tanubizonyosságot. A görög-római korszakban az istenek szobrai remek ötvösművekkel voltak ekesítve.

A régi magyarok nomádeletük feltételeihez mérve épen ugy foglalkoztak az ötvösséggel mint ma is vándorczigányaink az üstfódózással. Őseink szerettek egy saját ruhájukon, fegyverzetükön, mint lovaik szerszámain mind azt ami szép, ami aranyos és ezüstös. Megtelepédvén pogány őseink s áttérvén a keresztény vallásra, ismét a templomi díszletek: keresztetek, monstrantiák sat. ötvös munkákat igényeltek.

A 14 és 15. században igen nagy virágzásra emelkedett az ötvösség: serlegek, dízművek tesznek erről tanubizonyosságot. A becshelyi „Mátyás serleg” 1480 tájáról való. — A tehetetlen „dorbré” király alatt ismét haustalásnak indult minden ami szép és jó volt. Maga is alig tudott megélni. Regiség kutatóink, különösen Ipolyi Arnold püspök fáradszatlan buzgalomból meg lehetős tájékozottságot nyerhetünk a középkori ötvösség állapotáról. (Lásd: „Középkori magyar ötvös művek.”) A 15-ik század elejéről már birunk czéhsszabályokat p. o. Kolozsvárról Finálytól. Ezekben a főmesterek nevei is említve vannak. Ezek egyike Zömör vagy Zomer firol-fira adta át mesterségét s e család híressé vált Erdély legregibb s leghíresebb ötvöse között. — Ez időtáiban több munka is jelent meg az „Ötvös mesterségről.”

II.ik Rudólf császár mint I-ső magyar király az által adott a mesterségnek nagy leundületet, hogy kiváló művészeket telepített le Brassóban, Kassán, többnyire olaszokat, kik a renaissance vagy tudományok és művészetek újjászületése korszakából izlésteljes mintákkal gazdagították a magyar ötvösséget.

Rudólf maga is foglalkozott ötvössémmesterséggel, sőt tovább ment, mert az akkor divatozó alchymia törekvése szerint aranyt akart idegen anyagokból előállítani.

Rudólf erősítette meg a debreczeni ötvös-mesterek czéh szabályait is 1598-ban. A másolt példány 1600-ból való goth-betűkkel csinosan írva aranyozott bírral bevont vastag fatáblás könyvbe bekötve. Végül ott találjuk az akkori mesterek neveit kik egy szilág magyar emberek voltak.

Ezen közlemény érdekes nyelvészeti szempontból: hogy irtak s beszéltek akkor

* Megbecsülhetlen kultur-történeti adalékok rejtenek a debreczeni czéhok irományai, a melyeket — mint a hogy az ötvös-czéh fentebb okmányait közöl lapunkban Nagy Pál tanár ur — valóban érdemes volna megemteni a feledéstől. Szerk.

őseink Debreczenben. De érdekes társadalmi szempontból is, hogy minő jogérzettel bírtak, miként büntették a kihágásokat, csalásokat sat. Ine, beszéljenek az articulusok!

Ez, ezórh hat száz Ezentő legeni adót az Ur Istentől és nálunk kedves.

Kezdetnek Istennek segetsegeből, az Debreceni Nemős és böczűetés fő Birának PUSKAS ISTVAN Urannak általa, es ege-tömben vele, az meg'rógszót, es istenös törvenitő tanacsabli Urainnak, meg'emendata-tot, meg'uyittatot, söt meg'óregbittetöt articulusok, az Debreczeni Eötvös es Che mestöröknek hasznokra, kik ki adattanak, mell-ek noha nem mindön részeiben regiek, de nem szinten uyak is: mind az által meg'visitaltat-na, meg'óregbittetnie, az mint megis löttének, nag' meltek voltanak, az rend tartások, es ez követezőendő Articulusokra ugyan kevántatá-nak, jo rendel hozattatnia, az mellieket mi es az mi tehetségünk szerent, ide írnia magiar nelivő ug' igiekiötünk, hog' hozzá akarattunk szerent nem töttünk, el sem hattunk benne az menire eszünkben vehettük, de ha esőt volna valami fogiatkozás az irasban tehat meg'ne utad, es okot abból haborusagokra me vegy, meg'ese vessed, hanem az csupa originalt ved elő, es az tegő jo ura veszeről, meg' (niu-got) czenedizeth.

Annak okaert valaki akarod hallani az Ceh levelet, nag' szeretettel ad magad az hal-gatasara melliet életőnek tisztóssegs mestörsegere ugyan hozzád fogy, mert noha lattik valakinek kicsin dolognak, de mi nálunk, kik meg' szinten nem jutottunk ez articu-lusoknak derekas értelme, (ha jutottunk is) de ugyan veszerőd lehet, mert nag' es tisztós-ség, söt istenös dolgokra lattatnak tanítani minket, ha ezeket böczletben tartod, az Eöt-vösöknek peniglen mindön törvenitők, kik forgatandók az Cehöknek idejen, inkab miend itt talad meg. (az nag' es az polgari szeker-nesző törvenitők meg'valatvan) mell'el mindön ellenkötöket le czenedizetheti az Cheben. No azert kiki mindön halgasson jo rea:

I. Articulus.

Leg'eleőször hog' az Eötvös mestörök mindön ezendőben tudni illik Viszköröszt napian egy Ceh mestört valazzanak eön közzül-ök, es valakire adangiak az Ceh mesterségöt, az mindön okvetetlen tartozzek felvenni az Ceh mesterségöt, meli meg'leven, az valaszt Ceh mestört, azon meg'esküdgiek, hog' az ő tehetsége szerent, mind szeggenek kazdagnak, egiarant való igazsagot szolgaitat. Ha vala-melik penig, az mestörök közzül, az Ceh mes-tör valasztasaban, jeion nem lenne valami bi-szonios es hejen hagináo ok nélkül, tehat az ollian mestört két forint büntetesön maradjon, az uy Ceh mestört peniglen meg'esküven, va-lazzon maga mellé az Cehnek gongia viselése-re egy mestört az meli vele egetömben az Cehnek gongiat viselli, ki moudassek kulczos mestörnek, az melliet az Ceh mestört, ó maga az kulczos mestörsegre, meg'esküttessön.

II. Articulus.

Ha valak: az mestöröknek müveltesere valo, araniat avag eszütöst adand, es ha fel fogadgia az mestört, hog' eo azt eg' bizonios napra elkésziti, azomban azt az szabot napot el mulattia, tehat az ki az müvet csinaltattia szabad leg'en az Eötvös mestört, az Che mes-tör eleiben törveni napra idezni, es ott az Ceh mestör az tób mestörökkel egetömben, haggion tizen öt napot, hog' az müvet elkészitse, ha az tizen öt napig is, azt az müvet el nem vegezendi, tehat az müveltető embörnek eszüt-öt araniat, az Ceh mestört, mindön fo-giatkozás nélkül vegye ki töle, es az embör-nek meg'adgia, ha peniglen volna rajta oli müve, az kiül fizetist kevanna az mestört, tehat az Ceh mestört az tób mestörökkel meg'altattivan, meg'ittilliek, es csak az adassek az ollian mestörnek, az Ceh mestört peniglen az ollian mestört két forintal büntesse meg, ha peniglen az Eötvös mestört az eo akarattiból, azt az eszütöt el költötte volna, tehat az ollian mestört hat geraval büntettessek az varos törvenie szerent, melieket ket resze az Cehnek, harmad resze az megbantatott embörnek jus-son, avag' ha valami törtenetből azt el vez-tötte lelend, csak anni eszütöt avag' araniat adgion az müveltető embörnek, de mindön birsag' nélkül, az eszütöt peniglen avag' ara-niat, az müveltető embörnek akarattia es en-gedelme nélkül, mason elczereini szabad ne legyen, sem peniglen az kezüvet eladni ha ki nem valtya, tehat anniban az menibe az müveltető embörrel meg' szegedöt, szabad leg-ion szalagba vetni oly bizonios helire, mind addig, mig' az embör az kie az mü kivalt-hattis, ugi hog' az müveltető embörnek az eo tulajdon marhaja meg' maradjon.

III. Articulus.

Hog' az mestörök avag' az eo alattok valók tartoznak valakinek (adossuk eg' másnak) akar ha penzt kert volna mastul kölczin kü só embörtől, hanem ötvöstől is, tehat az az emb-ör a kinek ados, szabadon az Ceh mestört eleiben igaz telertan hihasssa hat forintiglan, pedig ha valamelik fell azzal a törvennel meg' nem elegödnek, az biró eleiben szabad legión az törvent apellaini, külső embörnek való adossagert az Eötvös mestört, akar az ő alattok valokat, de az meg' nevezöt hat fo-rinton felliól valokat az varos felliól biraja eleiben kel boczzatani törvenre, mert a fele-dök, nem az Cehöt illeti, hanem ha az mes-török oli okat adatnak, hog' azok az dolgok az Cehöt illetnejen, ha peniglen valameli fel azt a törvent az varos szekeré akarja küldenii job meg, latsanak okaert, tehat az apellatio fel-

tegiön hat penzt le es az Ceh mestört adgion ket mestört, olliaikat az kik az meg'löt törvent be bezielhessek a varos biraja előt.

IV. Articulus.

Senki az Eötvösök közzül peniglen, tiz-enharom lotos ezüstnek alabvaló ezüstből mestörsege el veztese alat ne merion müveni, kire az Ceh mestört vizszvan mindön tizen ötöd napon probat szeggiön, mely ezüstöknek meg' probalasar a egy bizonios napon, az Eötvös mestörököt özve hira, egy forint birsag' alat, kikkel eg'etömben meg' proballiak az mestöröknek az eo müveket es hog' ha azok közzül valakinek, hamis es al müvet talalhat, tehat az ollian mestört elsöben neg' lott ezüst-tel masodsor fel geraval, büntettesk, harmad-szor mestersögöttel fosztassek meg, ezt hozzá teven, hogi ha valakinek az al müvet czinalta lejend, tartozzek azt az embört mindenokról igazán meg'elgeiteni.

V. Articulus.

Ha valaki valami müszert hozand az va-rostra olliant az ki az Eötvösöknek illendő volna, nem sokadalamban, hanem valami kö-zönsegs napokon, tehat az fele müszert az Eötvösök előtt senki meg' ne vehessön, melliet ha valaki az Eötvösök ellen meg' venne, es ha ha fel talalhattiak, annak fele az biró, fele az Cehé legión mindön arra meg'fizetes nélkül, az sokadalmokban is ha ki ez felet venne, tehat az biró erejével elvehessék, de az arrat igazan, meg' advan, ha penig' valaki az mes-török közzül, az Ceh mestört hira nélkül ollian müszert meg' veszdön es ha abban az tób mestöröknek reszt nem adna, kik az ollian nélkül szükölködnek, tehat két forintal bü-ntettessek.

VI. Articulus.

Ha valaki az mestöröknek lopott avag' all es család müvet vinne, senki az felet meg'ne merion venni tudva, se etitkölni, ha-nem az Ceh mestörök meg'jelöltse, es az Ceh mestört az varos birajanak hirre adgia, — ha külsöben czeleközik, es ha rea erbetik az mesterek közzülök (a tarsasagból) kivitthessek ha hol peniglen valaki ollian lopot avag' all müvet hoz ez varosban, es ha elfutna mellöle, es ha el szöknek, az illien marhanak fele az (varos) birajanak, es fele az Cehnek jusson.

VII. Articulus.

Ha (valaki) egyik mestört az másik mes-tör szolgaijának alattomban penzt adna, jövendő szogalattia fejében, avag' ha valameli inast mastul elczaina, egy mestört aztalon maradjon.

VIII. Articulus.

Ha valaki az mestörök közzül, az másik mestörnek mühejéből, ó maga, avag' más al-tal ki hitögetne az müvet, avag' egiebeknek müvöket mindön ok nélkül ha gyalazna, tehat, egy mestört aztallat tartozzek.

IX. Articulus.

Ha valameli legeni az eo Urakarna hadni, tehat annak előtte az eo Uranak tizen ötöd nappal tartozzek hirre adni, es azt az müvet, az melliet az eo ura, eo rea pepost fogadott volna, tartozzek meg' keziteni, es igi az heti beret ueki meg' advan, szabadosan masuva mehessön, hanem akar ott maradi.

X. Articulus.

Ha valaki az leg'eniök közzül lopasban talalattik, es ha rea bizoniosodik, annak illien büntetese legión, hog' elsöben ha köyörög es ha vetke oli nagi nem leszö, es ha ismet az müvet az siebbeni modgia szerent jamborul akarna követni tehat adgion hat forintot az Cehnek, kinek niolczadik resze az Ecclesiához jarjon, meli ha is meg' mazsor vetközik lopasban, es ha megis vetök nem oli nagi volna, tizenket forintot adgion, es jobbicsa etelet, de harmad uttal lopasban talalattik, tehat az mürol elvettesek, es az Cehnek rendi szerent levelesse tetessek, seot ha az eo Ura akarja, es illient törveni szerint ugyan fel is akaztathassa vetkejert: Ha peniglen inas lej-nd, ez, feletit az Ceh eleibe vonvaton es szeker kötozen, mindön inas egy marok vez-zövel, harmad-harmat üsevek rajta, es ha az eo Ura latangi-, hog' meg' nem jamborodik, es nem neki valo, tehat az mühejéből küznie szabadosara legen: Uast az mestörsegek tanu-lasara senki neg' eszütöd aiat ne fogad-hasson es azokneppen szabadosan se valhasa az szabados legesegre, neg' eszütöd alatt; sem penzert, sem baratsagert, se idegönt se mestör fiát, az határozot eszütöd aiat: befoga-dni es szegödtetni penzert nem szabad, sem tanuitani inast, es igy az neg' eszütöd igazan el-telven, az inasokat Ceh elöt eszütödöktől javaliuk szabaddittatni eszütödöktől, hameli inas Urat el hadna az neg' eszütöd aiat, es mas mestörök akarna menni, az eo Ura akarattia es engö-deime ellen, az illient az mestört be ne fo-gadhassa, hanem ujonnan neg' ebez eszütöd szamra hat forint büntetes aiat.

XI. Articulus.

Megis az heti berös ifiu Eötvös leg'eniök felöl vegezük, hog' az mint istenhatta es rendölte, tizta es jambor eleiben foglalvan hordozza magát, es föltöb valo reszögöskö-destul magát meg'olalmazza, melj vetkekknek giakorlasaval, es etelenek gonosz voltaval, mast is ha meg' rutitand, tehat ez illien ek-telen életü legennek, müve egy egez ezten-deiglen fel tiltassek, es azutan ha eteleivel matuttia (bizonittia) jamborsagat es ha köniör-gene az Cehnek, tehat adgion az Cehnek neg' forintot ott es annak az Cehnek ahol fel til-tatott volt müve gonoszsagert ha peniglen nag' leszön az vetök, tehat melto hog' az bün-tetes is (neveködgiek) óregbödgiek: azoknak az leg'eniöknek is ezön büntetesök vagion az kik ez vetök az mestörök közzöt, kik olliak az kik mühejéről-mühejere szoktanak jöni es az mestört boszantvan szidalommal illetnek.

XII. Articulus.

Vegezük ezt is allandoul az mestörök-nek hasznokra, hog' heti berös szolga legent, eginel többet ne tarthasson egiször közzülök senki, hanem az Ceh mestört által oda mutat-tassek es adattassek, az hova szüksegs az szolga legeni, jól rea vizszvan az eo hiti sze-rent, valaki peniglen az mestörök közzül fel haboritana es rend tartast, tehat mind anni-zor valo niolcz forintot vegión az ollian mes-törön az Ceh mestört, az eo tizti szerint, azonközben ha talalkoznek az mestörök köz-zül valaki oly, az ki nyughatatlan bozzusaga-zól, legenth kerne az Ceh mestörtől, elégö-ndő müve rea nem leven, az ollian mestö-dön az Ceh mestört, minden engödeim nélkü-l negh forintot vegión, mindazáltal ha oli szor-galmatos müvenek idejen, az mestört kensze-rite az varos biraja, az müvet elkeziteni ereje fölöt, kire az mestörnek ereje. es eges-zege ha nem volna, vag' peniglen szolgaiján, tehat az ollian mestörnek, az Ceh mestört az Cehel egietömben, elégöndő segetseget tar-tozik adni, legent mind annit az menivel fel-erij, es el vegezheti akkori müvet, ha legeni nem leszen mestört adgiant az Cehből mind addiglan, valamig' elvegezheti azt az müvet, es az mestört köteles legeni el menni az el-kezitőd münek végöz vitelire, niolcz forint büntetes alat, az legennek igazan valo heti-beret meg' advan, de az mestörnek hason-felet, annak az münek jutalmasak, de azert akkor költsegek felet feltudvan: ha penig' valameli legennek egiebut müve nem lenne hanem ot az hol tób hetibörös szolga legeniök volnának, tehat ez illien ideiglen oda mehat szogalati Ceh mestört hirevel, de azonközben, ha az mestörök közzül szolga kelletik valaki-nek, tehat azt az legent, nem mast, hanem az utolsoritit, fel kerheti az Ceh mestörtől, nem valatvan es a garda is nem valatvan bozzusa-za, kire az legeni köteles oda mennie az hova az Ceh mestört mongia es aggia, az Ceh-nek törvenie es articulusa szerent, es igi hi-vön laknia, mind peniglen müvelnie tartozik, es ha helire szörzeni, de nem jövendő szol-galattiaert, hanem az körösztieni jó rend ter-tasnak okaert es az atia fiai szeretetnek volta szerent.

XIII. Articulus.

Miert hog' az legeniök az ó magok haz-nokert ug' mint fizetesert es tanusagert szol-gaiján, vegezük felölök, hog' mikor az ötvös mestörök nekiök müvet adnak, az ezüstöt es araniat nekiök meg' merven, es szamon adgiak, meljnek az legeniök tartoznak otalommal gon-giat viselni, hog' kar ne essek az mestörnek mühejében, az meg' mondot ezüst es araniban, tehat az igaz apadasou kivül kara követ-kezik az mestörnek, tehat az ki leszön oka az karetelnek az meg'bizoniosodvan, akar legeni akar inas legeni, de mindön karat kemelles nélkül az Ceh elöt törvennel az meg'arosi-tott mestört meg' veheti.

XIV. Articulus.

Ha penig, az Eötvös legennek ezüsti avag' müvelni való arania vagion, tehat az meli mestört mühejében akar be aiani müveni az illien legeni az elkezdöt müvenek előtte tartozik meg' mutatni az mestörnek eszütöt es araniat az szerent az mint meg' mondottuk, azert, hog' az jövendő ketsegetit elavoztathassa magatol az legeni.

XV. Articulus.

Ha valameli legeni, uranak fel eszütödöt szogalattat jamborul, az ha kevanna az ó maga ezüstiből maga szüksegere valami müvet kez-zeniti, annit az ki egy forint eró munkaju volna, tehat az mestöre neki meg' engedheti Ceh mestöre hirevel, de nem ketelensegeből, hanem ha latangia rea erödmet, ha peniglen egy eszütödöt szogalattat jamborul, tehat eg' girraig valot engedhet csinaini az ó magake-zével, avag' csinaltatni is mas kezzel is Ceh mestört hirevel, hog' az ketsegetit el tavoztat-hassa az mestört magarol, ha fel senkeöli az mestöre az cziralasaval az legent, szabad leg-'en vele, azzal is ha az munkajat meg'veszi, az mestörök penig, az legeniökkel (tarsul) fe-leből s harmadabol, nem müvelhet, mert ha rajta kaphattiak az mestört, tehat niolcz fo-rintal büntettetik, az legeni neggel, es szak-vanbaé heti berön kivül ne müveltesön senki aeg' forint büntetes alatt.

XVI. Articulus.

Hanem ha a valameli ötvös legeni maga-nak akarna müvelni (tehat az mestört remeköt fel követven meg'csinallia) es ha az remeköt követni az Chetül, az illien szokasnak il-lien rendi vagion, hog' ha nem ez varosi es ismeretlen, ollian az ki a müvei es mestörse-göt ha nem ez varosan tanulta volna, es ma-gannat valo mindön modon, az ollian legeni tar-tozik, egy jambor mstört egy egez ezendeig' szogalati, ennek okaert hog' jamborsaga, etele, es erkölcsse meg'lassék, hog' ha a Chetöt illeti etele, es maga hordozasa, továbbá nemzet-sageröl leviet hozzon, azonkezpen leviet hozzon hog' ó jambor nemzetiség, es hog' az müvet mestörseget Cehös helión tanulta leg'en es nem varban sem valami gianos helión, ezö-ket meg' elliesitven es az mestöröknek be mutatvan az remeköket jo indulatból nekie ki engedjik (es az szokas szerent szep har-rom remek müvet kezitsenek), ezöket meg'ke-zitven, az Ceh ladajaban adgion niolcz forintot meljnek harmad resze az Ecclesiájé, es melle egy közőnd pohart adnia tartozik, tudnia il-lik minden aztalra ket tal etket jot, egy pe-

cseniet mindönik heljre, es három három pint bort, keniert annit az menivel meg'érük az mestörök, Ezöket is meg' advan meg' is tar-tozik adnia az ujonnan löt mestört, egy mestört aztalt, akkor mikor az Ceh mestört kivanna tudni illik kell keziteni minden asztalra ha-rom-három futal etket, es egy pecseniet, ke-rieret elégöndöt, es neg' neg' pint bort, ezöket is meg' advan kövesse etelet isten szerint. Viszontagh' ha valameli jambor Eöt-vös legeni (idegön) az ki masunat jöt, es ki vanna mingiarast jövetelenek idejen az mes-tör remeköt az Chetül, de ollian az kinek ke-zenel keszön volna, nemzetsege es tanuló levele (az mint meg' va g i o n mondva) es megis az mestörök tüle, probalo emegit szogalattia kevannanak, es illien nem tartozik az probalo eszütödöt szogalattia, ha nem az probalo eszütödöt heliöt (hanem akarnak szol-gaiji) tartozik adni niolcz forintot (de nem az be alo penzre) az Cehnek, ugyan ezert tar-toz nak azok is, az kik fellül meg' mondot ide-gönök közzül, valakik immar az probalo es-zütödöt el kezdöttek szogalattia, es azon köz-ben három avag' negh holnapot immar jambor szogalattia volna, es az Cehöt ha meg' találnak köntörögesökkell, es halatangiak jamborsagot hog' illendő az Ceh közbén, es fele-ertök sem tarhattiak meg' az remeköt, ha-nem kiadgiak, az niolcz forintot ha le teszi, de az nemzetsegh es tauulo levelet ugyan ak-kor elő advan lehet szabadosaga az remek csinallasra.

XVII. Articulus.

Az mestört remek peniglen, egy szep ö-szve jaro aranius kupa, egy arai gürtö, kiben legent foglalvan egy szep dragu szinesös kü, niolcs szegü, az harmanik remekök, egy hely-moeczet, de nem rostelios esmit helimös, meljeket el kezitven, az mestörtök jó itelet-tel meg' lassanak szemelj valogatás nélkül hoy' ha meg' erdömi az mestörseget avag nem, ha azert meg' nem erdömi maszor csinallia, ha akkor sem jo harmadzor csinallia, ha harmadzor sem jo tehat (mongianak neki valét) az utan tauullion.

XIX. Articulus.

Az remeköt meg' kezitven, az idegön it-fiu legent az Ceh mestört mas' mestört tarsa-val, az ó hiti szerent tartozik az varos bira-janak be mutatni; az remek csinallas feöl megis mindön mestöre lejeudó legennek, az remek kezitesere eszütöt es araniat adgi az Ceh tartozik elégöndökeppen, hog' fogiatko-zas nélkül veshöz vihesse az remeköt, melie-ket Ceh mestört hazanal kelletik keziteni, de heti beret elégöndökeppen meg' fizetnie az Che mestört tartozik, az Varos birajanak peniglen tartozik az ujonnan löt mestört egy pe-czetös gürtüvel, az melj két nehezökből ke-rüllion.

XIX. Articulus.

Az Eötvös mestöröknek fiaiü fél' mes-tört remeköt csinaini tartoznak, de azert az be allo penznek, tudni illik az niolcs forin-tak csak felevel az Ceh ladajaban adnia tar-toznak, közőnd poharral sem tartoznak, ha-nem egy mestört asztalt adnia kötelesök. Ugyan ezzel teroznak azok is az kik az meg'holt mestörnek felesaget veszik is, hasonlókezpen azok is az kinek az Eötvös mestöröknek le-aniök haszasittatnak, az öszveg azzoniek pe-niglen az ó Urakult meg' maradvan, (olliak az kik immar hazassagban magokat nem akar-jak kötelezni) ha az müvet akarjak müvelte-ni tehat legimiel szabadosan, tisztóssegsen müveltetheik az müvet mind halalokig, miert hog' ó reajok Urakult maradat az mestörse-gek illien es enni resze, de inast nem szögö-dtetheik ujonnan es olliant nem is tarthat-nak. Az ifiu mestört egy ezstendeig lehet ha-zassag nélkül mindaz aital hanem ha oli ok kensörítene az meg' nem hazadosara, mint az kinek ereje es hatalma nem volna az ha-zassagra, de igi leven a dolog, bizonioson, de ha ereje vagion az hazassagra, es el mu-latangia az eszütödöt, tehat tabaja be tetes-sék (s ne haggjak müveni.)

XX. Articulus.

Viszontagh' ha valami varosból júne ollian Eötvös mestört az ki helt akarna v a l o z t a t n i, szabad akarattia sze-rent, avag' mint az orszagnak haboruja miat az kik szelieil budostatnak, ezöket illien, rendök vagion, tudni illik, ha varosat es hel-jet akarja változtatni, első rendben azok a kik ha Chetarto mestörök voltanak heljökben, ol-liak kik heliökben bar az mestört remeköt megcsinaltak legiónis, de mind az által az mestörsegek felvatasaban, szinten annival tartoznak, mint az idegön ifiu legeniök mi-ündönözben, mind remek csinallas es fizetes fe-löl (Chetül az ollian jo bizoniosagjal jühet el) de ha Ceh tarto mestört volt, ki ha remeköt czinalt, az Cehnek ki mindön igazsagat meg' aita ot azhoi lakot, es tudosasanak az mestö-re az oli okat latangiak, annak fölötté ven-seget, karat, es szegeniseget, de ollianok az kik immar az remek csinallasra az venseg, miat elegek nem lehetnekek es felekkell isten szerent jol tehetni, inast szegödtetni, es legent tartania, melto engednie az Chetül, kik mind az által, egy mestört asztalt adnia tartoznak az melliet az be allo penzt tudni illik az niolcz forintot meg' adnia kötelesök, kiknek azöet holtok után mestörsegek nem marad hazok nepere, miert hoy az ó mestörsegek engödlömből volt halalokik. Továbbá vannak azert oly Cehök, bizonios varosokban, kikkel eggiez mindönben az Debreceni Eötvös Ceh es egy rendtartással is elnek, el annira hogi valaki iti Debreczenben remeköt csinalt, es mi közzöltünk el akarna menni, tehat Varadra az Eötvös Cheben szabadosan mehat, biszo-

(Ez a f. 6. l. más kézirása, s későbbi betoldás.)

nios, es helien hagin az Varadi Eötvös Ceh az Eötvös Cheben szar-lik immar az Cehöt a meg' elegittöttek volna it, akar ott, egy me-egiebel semmivi neg-

XXI. A r.

Ha valamikor mestörök közt vala tehat az uy mestört adgigh, valamig, ó ut vetközik.

XXII. A r.

Ha ki az mes-török közt vala tehat az uy mestört adgigh, valamig, ó ut vetközik. Ha ki az mes-török közt vala tehat az uy mestört adgigh, valamig, ó ut vetközik.

XXIII. A r.

Az mestörök kö-hadhattia, sem ki ne közzülök, azonkezpen el az mestöröknek k-ül, ha azert az ol magat veti, es mind ismet magokat gond-vetni akarnak, tehat az Cheben be nem niolcz foriatot meg' továbbá, bar az mes-török közt vala tehat az uy mestört adgigh, valamig, ó ut vetközik.

XXIV. A r.

Ha valaki az mestörök közt vala tehat az uy mestört adgigh, valamig, ó ut vetközik.

XXV. A r.

Vegezük ezis es nevezödesokra, mühejben egy kes-simmikeppen, es at-

XXVI. A r.

Ha valaki az mestörök közt vala tehat az uy mestört adgigh, valamig, ó ut vetközik.

XXVII. A r.

Ha valameli k-nak temetöseknek is az Eötvös Cehöt, es tisztóssegsen el szogalatiokert egy-

XXVIII. A r.

Az Eötvös Ceh-ök egy forint birsa-tyan az XXIX. r.

XXX. r.

Vegezük ezis Ceh mestört bünte-tellül meg' mondot

XXXI. r.

Senki az tars az ó mestöröknek araniat ne merjele hanem ha az eo meg'bantatnak tisztittatnak, es lesznek

XXXII. r.

Továbbá mik müvet hoz ez varos net hozot müvet ad hanem az Eötvös Cehiket az Ceh mes-tört ekközben az sek) ha ki peniglen gondolca, es valkme ha rajta kaphattiak kinek fele az varo Cehé legión a ki jo ezüst leszön, akarkis.

XXXIII. r.

Senki az mes-jok es szogalajok t-ört avag' szolga szindül es bezedde-gei, az ki penigle

